



WOJEWODA ŁÓDZKI

SO-II.431.16.2024

Łódź, 10 stycznia 2025 r.

**Pan
Marek Piłkuła
Burmistrz Lututowa**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 190), art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1988) zespół kontrolerów w składzie: Iwona Kozłowska – kierownik oddziału spraw obywatelskich, pełniąca funkcję kierownika zespołu kontrolerów i Aleksandra Błaszczyk – młodszy specjalista w Wydziale Spraw Obywatelskich Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, pełniąca funkcję kontrolera, przeprowadził kontrolę dotyczącą prawidłowości realizacji zadań wykonywanych na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska w Urzędzie Stanu Cywilnego w Lututowie, ul. Klonowska 8, 98-360 Lututów.

Czynności kontrolne zostały rozpoczęte w dniu 30 października 2024 r. i zakończone w dniu 10 grudnia 2024 r. - przeprowadzone były w formie zdalnej.

Kontrola objęła swym zakresem wykonywanie zadań z zakresu zmiany imienia i nazwiska w okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest, a także był w okresie kontrolowanym Burmistrz Lututowa – Pan Marek Piłkuła.

Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi – Wydział Spraw Obywatelskich

90-113 Łódź ul. Traugutta 25, adres do korespondencji: 90-926 Łódź, ul. Piotrkowska 104, tel. (+48) 42 664 17 68.

Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP: /lodzuw/skrytka, so@lodz.uw.gov.pl, www.gov.pl/web/uw-lodzki

Administratorem danych osobowych jest Wojewoda Łódzki. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie <https://www.gov.pl/web/uw-lodzki> w zakładce Ochrona danych osobowych w Łódzkim Urzędzie Wojewódzkim.

Kontroli zostały poddane następujące zagadnienia: sposób prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach o zmianę imienia i nazwiska oraz rejestrowanie zmiany imienia lub nazwiska w Systemie Rejestrów Państwowych.

W kontrolowanym okresie wydano 5 decyzji administracyjnych w sprawach o zmianę imienia i nazwiska. Kontroli poddano 100% przeprowadzonych postępowań administracyjnych.

Ocena merytorycznych przesłanek rozstrzygnięć nie wchodziła w zakres kontrolowanych zagadnień, a jedynie ocena spełnienia wymogów proceduralnych, wynikających zarówno z ustawy o zmianie imienia i nazwiska, jak i ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego w brzmieniach obowiązujących w kontrolowanym okresie (aktualnie tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 572) [dalej Kpa].

Ocenie kontrolerów podlegało przestrzeganie art. 11 ust. 3 ustawy o zmianie imienia i nazwiska. Zgodnie z tym przepisem w przypadku, gdy wniosek o zmianę imienia lub nazwiska jest składany osobiście, wnioskodawca przedstawia do wglądu dokument stwierdzający tożsamość. We wszystkich kontrolowanych sprawach na wnioskach znajdowała się prezentata Urzędu Stanu Cywilnego w Lututowie z oznaczoną datą wpływu, a także adnotacja Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lututowie zawierająca informację, iż wniosek został złożony osobiście, a wnioskodawca do wglądu przedstawił dowód osobisty. Oznacza to, że organ rozpatrujący wniosek nie tylko przestrzegał ww. przepis, ale także zgodnie z art. 72 Kpa, czynił odpowiednie adnotacje w aktach sprawy.

To z kolei w prosty sposób przekłada się na weryfikację przestrzegania przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lututowie art. 2 pkt 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, gdyż oznacza, że we wszystkich skontrolowanych sprawach wnioski o zmianę imienia lub nazwiska dotyczyły osób posiadających obywatelstwo polskie.

W większości przypadków wnioski zawierały elementy wymienione w art. 11 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska: dane osoby, której zmiana dotyczy (imię lub imiona, nazwisko i nazwisko rodowe, wskazanie kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa, jeżeli zmiana imienia lub nazwiska będzie dotyczyła tego aktu, numer PESEL), imię lub nazwisko, na które miała nastąpić zmiana, wskazanie miejsca sporządzenia aktu urodzenia małoletnich dzieci, jeżeli zmiana imienia lub nazwiska będzie dotyczyła tych aktów, adres do korespondencji oraz uzasadnienie. W jednej ze spraw (USC.5355.1.2022) wniosek nie zawierał:

- wskazania drugiego imienia – art. 11 ust.1 pkt 1 lit. a);

- wskazania kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt małżeństwa wnioskodawcy (art. 11 ust. 1 pkt 1 lit. b), a zmiana nazwiska dotyczyła tego aktu, choć wskazany został numer aktu małżeństwa - wyjątkowo w tym zakresie uznane zostanie to za uchybienie, a nie nieprawidłowość,
- adresu do korespondencji wnioskodawcy (została wskazana jedynie miejscowość wraz z kodem pocztowym) - art. 11 ust. 1 pkt 4.

Wskazać należy, że w przypadku stwierdzenia braku któregośkolwiek z elementów wymienionych w art. 11 ust. 1 ustawy kierownik urzędu stanu cywilnego dokonując weryfikacji poprawności formalnej wniosku powinien, na podstawie art. 64 § 2 Kpa, wezwać wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku, jednocześnie pouczając, że nieuzupełnienie wniosku w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni, skutkować będzie pozostawieniem sprawy bez rozpoznania. W wymienionej wyżej sprawie wniosek oprócz braków formalnych wynikających z prawa materialnego (ustawy o zmianie imienia i nazwiska) zawierał brak formalny wynikający z procedury administracyjnej. Zgodnie bowiem z art. 63 § 2 Kpa podanie powinno zawierać co najmniej wskazanie osoby, od której pochodzi, jej adres, również w przypadku złożenia podania w postaci elektronicznej, i żądanie oraz czynić zadość innym wymaganiom ustalonym w przepisach szczególnych. Natomiast zgodnie z art. 64 § 1 Kpa jeżeli w podaniu nie wskazano adresu wnoszącego i nie ma możliwości ustalenia tego adresu na podstawie posiadanych danych, podanie pozostawia się bez rozpoznania. Tymczasem organ wszczął i prowadził postępowania administracyjne, przez co dopuścił się naruszenia przepisów art. 11 ust. 1 pkt 1 lit. a i art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy o zmianie imienia i nazwiska. W przypadku możliwości organu ustalenia adresu wnioskodawcy w aktach sprawy winna znajdować się stosowna adnotacja. Zgodnie z art. 72 Kpa czynności organu administracji publicznej, z których nie sporządza się protokołu, a które mają znaczenie dla sprawy lub toku postępowania, utrwała się w aktach sprawy w formie adnotacji podpisanej przez pracownika, który dokonał tych czynności. Brak takiego działania narusza ten przepis. Przyczyną powstałych nieprawidłowości było niewłaściwe stosowanie przepisu Kodeksu postępowania administracyjnego i przepisu ustawy o zmianie imienia i nazwiska, a osobą odpowiedzialną za jej powstanie jest Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lututowie.

Wszystkie skontrolowane wnioski, zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 6 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, zawierały oświadczenie wnioskodawcy, że w tej samej sprawie nie złożył wcześniej wniosku do innego kierownika urzędu stanu cywilnego lub nie została już wydana decyzja odmowna.

Dwie z kontrolowanych spraw (nr USC.5355.2.2022 i nr USC.5355.3.2022) dotyczyły zmiany nazwiska małoletniego poniżej 13 roku życia. Jak wynika z art. 9 ust. 2 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, zmiana imienia i nazwiska małoletniego dziecka następuje na wniosek przedstawiciela ustawowego małoletniego dziecka, a przepisy art. 8 ust. 2-5 stosuje się odpowiednio. Co oznacza, że w takiej sytuacji do zmiany imienia lub nazwiska dziecka niezbędne jest uzyskanie zgody drugiego rodzica, chyba że nie ma on pełnej zdolności do czynności prawnych lub jest pozbawiony władzy rodzicielskiej albo nie żyje. W kontrolowanych sprawach do akt zostały załączone, niepotwierdzone za zgodność z oryginałem, kopie postanowień sądu, z których wynika, że ojcowie dzieci zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej. Należy zaznaczyć, że w przypadku tych spraw jest to kluczowy dokument, gdyż implikuje on dalsze działanie organu rozstrzygającego nie tylko w zakresie uznania za stronę, ale także w zakresie zgody na zmianę imienia lub nazwiska. Zgodnie z art. 28 Kodeksu postępowania administracyjnego stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. Pozbawienie władzy rodzicielskiej skutkuje pozbawieniem tego rodzica interesu prawnego w postępowaniu o zmianę imienia lub nazwiska dziecka i utratę statusu strony w postępowaniu w tym przedmiocie. Prawidłowym działaniem we wskazanych sprawach powinno być wezwanie przedstawiciela ustawowego wnioskującego o zmianę danych dziecka do załączenia do akt właściwie poświadczanego dokumentu lub okazanie oryginału. W myśl art. 76a § 2b Kpa, upoważniony pracownik organu prowadzącego postępowanie, któremu został okazany oryginał dokumentu wraz z odpisem, na żądanie strony, poświadcza zgodność odpisu dokumentu z oryginałem. Poświadczenie obejmuje podpis pracownika, datę i oznaczenie miejsca sporządzenia poświadczenia, a na żądanie strony, również godzinę sporządzenia poświadczenia. Jeżeli dokument zawiera cechy szczególne (dopiski, poprawki lub uszkodzenia), należy stwierdzić to w poświadczeniu. W zależności od reakcji przedstawiciela ustawowego na powyższe wezwanie winno nastąpić albo dalsze procedowanie wniosku albo wydanie decyzji o odmowie zmiany danych. Brak reakcji organu na załączoną kopię dokumentu spowodował naruszenie art. 28 Kpa, a także art. 8 ust. 2 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, przyczyną powstałej nieprawidłowości było niewłaściwe stosowanie przepisu Kodeksu postępowania administracyjnego i przepisu ustawy o zmianie imienia i nazwiska, a osobą odpowiedzialną za jej powstanie jest Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lututowie.

W toku kontroli ustalono, że w każdej z kontrolowanych spraw organ stosował przepis art. 61 § 4 Kpa, mimo iż stroną postępowania była każdorazowo tylko jedna osoba

(wnioskodawca), a do obligatoryjnego zawiadomienia wszystkich stron przywołany przepis obliguje, gdy w postępowaniu jest więcej niż jedna strona. Niemniej jednak organ zastosował dobrą praktykę zawiadamiania wnioskodawców o wszczęciu postępowania wraz z pouczeniem o przysługujących stronom postępowania prawach.

Ocenie kontrolerów podlegało również wykonanie obowiązku wynikającego z art. 10 Kpa. W toku kontroli ustalono, że w każdej z kontrolowanych spraw organ zastosował art. 10 Kpa.

W toku kontroli ustalono, że nie wszystkie decyzje wydane przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lututowie zawierały zgodne z przepisami elementy wymagane art. 107 Kpa.

Otóż w sprawach oznaczonych USC.5355.1.2023 i USC.5355.2.2023 (wnioski złożone odpowiednio w dniu 30 sierpnia 2023 r. i 4 września 2023 r.) decyzje zawierały błędne pouczenia o prawie do wniesienia odwołania do Wojewody Łódzkiego oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do złożenia odwołania. Tymczasem wskazać należy, że od dnia 12 maja 2023 r. przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego uległy zmianie. Ustawa z dnia 26 stycznia 2023 r. o zmianie ustaw w celu likwidowania zbędnych barier administracyjnych i prawnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 803) w art. 1 wprowadziła zmiany do Kodeksu postępowania administracyjnego w ten sposób, że w art. 127 po § 1 dodany został § 1a w brzmieniu: *Decyzja wydana w pierwszej instancji, od której uzasadnienia organ odstąpił z powodu uwzględnienia w całości żądania strony, jest ostateczna*. Oznacza to, że od takiej decyzji odwołanie nie przysługuje. Tym samym w ww. rozstrzygnięciach doszło do naruszenia przepisu 127 § 1a Kpa, a osobą odpowiedzialną za to naruszenie jest Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lututowie. Przyczyną nieprawidłowości jest natomiast brak wiedzy o zmianie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego w tym zakresie.

W tym miejscu wskazać także należy, że Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lututowie na wszystkich decyzjach, które znalazły się w próbie kontroli czynił błędne adnotacje o ostateczności i prawomocności decyzji (sprawy: USC.5355.1.2022, USC.5355.2.2022, USC.5355.3.2022) oraz o prawomocności decyzji (sprawy: USC.5355.1.2023, USC.5355.2.2023). Fakt, iż z art. 12 ust. 2 ustawy o zmianie imienia i nazwiska wynika, iż decyzje te podlegają natychmiastowemu wykonaniu nie sprawia, że decyzje te z datą odbioru przez stronę postępowania stają się ostateczne i prawomocne. Kwestie ostateczności i prawomocności rozstrzyga art. 16 Kpa. Zgodnie z § 1 tegoż przepisu *decyzje, od których nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji* (a do takich niewątpliwie nie należały ww. decyzje, wydane na podstawie wniosków o zmianę imienia lub

nazwiska złożonych do dnia 12 maja 2023 r., czyli do zmiany przepisów Kpa, o których mowa powyżej) *lub wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy, są ostateczne. Uchylenie lub zmiana takich decyzji, stwierdzenie ich nieważności oraz wznowienie postępowania może nastąpić tylko w przypadkach przewidzianych w kodeksie lub ustawach szczególnych.* Natomiast z § 3 wynika, że *decyzje ostateczne, których nie można zaskarżyć do sądu są prawomocne.* W przypadku badanych spraw z 2022 r. decyzje stały się ostateczne i prawomocne po upływie terminu do wniesienia odwołania, natomiast w przypadku badanych spraw z 2023 r. stały się ostateczne z dniem ich wydania, ale po wejściu do obrotu prawnego (po doręczeniu decyzji stronom), a prawomocne po upływie terminu do wniesienia skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Czynienie zatem adnotacji o powyższych cechach rozstrzygnięć z dniem doręczenia decyzji stronom jest przedwczesne i stanowi naruszenie art. 16 Kpa. Osobą odpowiedzialną za powstanie powyższych nieprawidłowości jest Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lututowie a ich przyczyną nieznaną jest przepisów dotyczących ostateczności i prawomocności decyzji w kontekście ich wykonalności.

Wszystkie decyzje administracyjne wydane w kontrolowanych sprawach doręczono w sposób zgodny z przepisami art. 39 – 49 Kpa i z uwzględnieniem przepisów Kpa dotyczących terminów załatwiania spraw.

Ocenie kontrolujących podlegało rejestrowanie zmian imienia lub nazwiska w Systemie Rejestrów Państwowych.

We wszystkich skontrolowanych sprawach informacje o zmianie imienia lub nazwiska, wymagane przepisem art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1191 ze zm.) zostały prawidłowo zarejestrowane w Systemie Rejestrów Państwowych, co zostało sprawdzone przez kontrolujących poprzez podgląd danych osób, których dotyczyła zmiana w rejestrze PESEL.

W sprawie USC.5355.1.2022 zmiana danych wnioskodawcy została odnotowana w odpowiednim akcie stanu cywilnego za pomocą wzmianki dodatkowej. W pozostałych sprawach Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lututowie przekazał do odpowiednich urzędów stanu cywilnego zlecenia zamieszczenia stosownych wzmianek w aktach.

Wobec powyższych ustaleń działalność Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lututowie w kontrolowanym okresie oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W związku z dokonanymi ustaleniami zobowiązuje do przestrzegania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i ustawy o zmianie imienia i nazwiska. Zobowiązuje również Pana Burmistrza do zobligowania Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lututowie

do przestrzegania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i ustawy o zmianie imienia i nazwiska.

Jednocześnie proszę o poinformowanie o sposobie wdrożenia wskazanych wyżej zaleceń w ciągu trzydziestu dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z up. WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

Marta Wojtaszewska
Dyrektor Wydziału
Spraw Obywatelskich
(podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym)